

Uredništvo
in upravnništvo:

Kolodvorske
ulice šte. 16.
Z urednikom se
more govoriti
vsak dan od 11.
do 12. ure.

Rokopisi se ne
vračajo.

Inserati:
Šeststopna petit-
vrsta 4 kr., pri
večkratnem po-
navljanju dajo se
popust.

Ljubljanski List

Velja

za Ljubljano
v upravnništvo:
za celo leto 6 gld.,
za pol leta 3 gld.,
za četrleta 1 gld
50 kr., na mesec
50 kr., pošiljatev
na dom velja me-
sečno 9 kr. več.

Po pošti velja
za celo leto 10 gl.,
za pol leta 5 gld.,
za četrleta 2 gld.
60 kr. in za jeden
mesec 85 kr.

večerna priloga deželnemu uradnemu časniku.

Izhaja vsak dan razen nedelj in praznikov ob 5. uri zvečer.

Štev. 160.

V Ljubljani v sredo, 10. septembra 1884.

Tečaj I.

Shod treh cesarjev.

V ponedeljek zjutraj ob polu desetih dopel je car Aleksander III. v poljsko Varšavo. Dolgo uže so časniki pisarili in ugibali o podrobnostih in o pomenu tega potovanja, ki je pripeljalo ruskega vladarja med njegove poljske podanike — a celo dan in ura, kedaj da odpotuje carski par, nista bila znana. Odkar je blagi Aleksander II. zatisnil oči, podajal se je njegov sin, sedanji car, redkokrat v javnost — in to je pač naravno. Strašni zločin je moral vplivati z vso silo na dušo mladega vladarja, na drugi strani pa je imel posledice, da je provzročil vsakokrat izvanredne varstvene naredbe, kadar je zapuščal car svojo palačo, kajti prebridke skušnje z nihilističnimi zločinci terjale so vsestransko pozornost. Tudi sedaj, ko se je pripeljal silni car v sredo zvestih svojih Poljakov, delale so se take priprave za varnost visokega gosta, da človek kar strmi, ko bere podrobnosti, s katerimi je policijski aparat skrbel, da se caru kaj žalega ne pripeti. Preživo nam je v mislih lanski obisk presvitlega našega cesarja — kako brezskrbno se je zamogel gibati ljubljani vladar med svojim narodom! Nikjer izvanrednih priprav, nikjer strogih policijskih ukazov in naredb, ki bi omejevale navdušenje ljudstva. Tam v daljni Varšavi pa je drugače! Morebiti še nikako potovanje ni provzročilo redarstvu toliko skrbi, kakor sedanji izlet cara Aleksandra III. Iz Petrograda dospelo je v poljsko mesto obilo tajnih in javnih policistov, ki z domačimi vred prepregajo mreži jednako celo Varšavo. Vsako hišo so natanko preiskali; najprej si je ogledala policija prostore, za njo žandarmerija in za to genijski častniki. Kleti in podstrešja so se uradno zaprla, okna iz teh prostorov z deskami zabila. Ogromno vojaštva straži po mestu in obdaja javna poslopja. V gradove, kjer bode bival car, dobé pristop le najvišji dostojanstveniki in še ti le s posebnimi vstopnicami. Sploh se je vkrenilo vse, kar zamore izumiti človeški um, da se naredi caru varna pot. In v istini pripeljal se je s svojo soprogo, sinom in petimi ministri brez vsake nezgode v staro poljsko stolnico. Brez vojaškega sprem-

stva drvili so vozovi po dolgih ulicah z kolodvora v cerkev in potem v grad Lazienki, v katerem bode ta visoka gosta prve dni stanovala. Potem pa se preselita v Skierniewice, kjer pričakujeta odličnih gostov, in sicer nikogar drugega, kakor našega in nemškega cesarja!

Mnogo se je vgbalo o tem shodu in njegovem političnem pomenu od tedaj, ko je prvič poknila vest o njem, do danes, ko se snidenje še ni vršilo. Listi razne politične barve in raznega narodnega mišljenja bavili so se s shodom treh cesarjev in jako zanimivi so pojavi, katere podaja papirnata velesila svojim čitateljem. A najbolj zanimiva — da govorim o avstrijskih časnikih — so pač modrovanja našega „svetovnega“ lista, nove „Presse“. Ko bi ne znali, kako krčevito se uže skozi pet let oprijemajo glasila naše opozicije vsake bilke, po kateri upajo splezati zopet na površje ali pa poživiti tužne nade svoje stranke — bi pač ne verjeli, da more list, ki ima na razpolago toliko izvrstnih duševnih sil, pisati tak uvodni članek, kakeršnega beremo v njegovem nedelj-skem listu. Avgur nove „Presse“ je čisto natanko pozvedel pomen in namen shoda treh cesarjev: Voditelji treh velesil stopijo v Varšavi skupaj, da ukrenejo kaj zoper — Poljake! Kakor piše nemški list, ni mogoče, da bi bila Ruska naš dober sosed, dokler dolgo imamo v Avstriji poljsko irredento, ki se malo manj oblastno šopiri, nego zloglasna italijanska. Ako Ruska to pomisli, mora občutljiva postati — ergo bode pri shodu govorica o Poljaci, se ve da ne ravno v dobrohotnem smislu...

Ne bodemo svojih čitateljev dalje časa utrujevali z naštevanjem opozicijskega modrovanja; prejasno se kaže v njem stara taktika opozicije Taaffejevemu ministerstvu: pričakovati in klicati od drugod pomoči, da pride zopet na krmilo! Napad na Poljake je prav za prav napad na celo avtonomistično stranko, kajti brez zaveznikov Poljakov ni možna večina sedanje vladajoče stranke. Zato potolcimo Poljake, si mislijo politiki nove „Presse“, in ž njimi vred vgonobimo njihove zaveznike! K sreči se ne odločuje usoda Avstrije v Fichtegasse; jednaki pojavi in klici

opozicije za vsako ceno imajo le jeden dober vspeh, da nam pokažejo prave namene onemogle stranke in tem bolj združijo raznovrstne dele vladajoče večine. Sedaj vpijejo zoper Poljake in jih kažejo vernikom svojim kot naše irredentovce, podtikajoč jim izdajske namene — potem pa kličejo po tuji pomoči! Leto in dan so dvorili železnemu kancelarju in pričakovali od severa zaželjenega vspeha; sedaj se dobrikajo silni severo-iztočni državi in ruska vlada naj bi zaradi „irredentovskih“ Poljakov naše države posegla v notranjo politiko našo in rešila potaplajoče se Plener-Chlumetzkije! No, k sreči so naši merodajni krogi, kakor tudi ruski in nemški, pač uverjeni o zvestobi poljskih avstrijskih podanikov in dobro vedó, da delujejo njihovi vodje le na narodni razvitek avstrijskih Poljakov, česar jim nihče ne more zameriti.

Ako si prizadevajo krepiti narodnost svojo in svojo avtonomijo, delujejo s tem le na to, kar jim je sedanja opozicija uže davno sama obetala v večji meri, ko bi bili pripravljeni zapustiti zaveznike svoje in iti za sire-nami politikov nove „Presse“. Pojavi tega lista pa so nam v nov dokaz, kako je nasprotni stranki vsako sredstvo dobro, kako se poslu-žuje celo argumentov o „irredentovstvu“, da bi dosegla svoj namen. To je ravno fakijsna opozicija!

Da pa ima shod treh cesarjev velik pomen — čeravno ne v označenem zmislu — o tem nihče dvojiti ne more. Ako si prijateljsko stisnejo roke vladarji avstrijski, ruski in nemški, na katerih migljeje se vzdigne nad tri milijone vojakov in na tisoče topov jame gr-meti, je to pač velicega pomena za položaj Evrope. Prijateljstvo mogočne Avstrije z že-lezno Nemčijo in bratskim nam ruskim nar-odom odločuje razvitek Evrope, vpliva na raz-voj svetovni. Posebno mi avstrijski Slovani veselo pozdravljamo potovanje svojega pre-ljubljenega vladarja na poljsko zemljo; pri-jateljski odnošaji s silnim ruskim carstvom so nam vsakako ljubo pozdravljeni in menimo, da se jih zamore veseliti vsa širna Avstrija!

-p.-

Listek.

D v o b o j.

(Zlatorodov.)

(Konec.)

„Za božjo voljo, milostivi gospod grof,“ kriči strežaj, in otvorivši vrata na stežaj, plane v sobo.

Tu stoji grof, pokončno, kakor poprej, nič ranjen, ter malomarno gleda Nemca, kadeči se samokres še v roki držččega. Zad za grofom je bila videti velika luknja v preprogi. Krogla je blisnila gotovo prav blizu mimo grofove glave.

„Previsoko ste držali, sicer bi bili morali zadeti,“ deje mirno Gurkovski, in lahen nam-smeh mu leže na ustnice.

Nemec je bil bled kakor zid. Roka se mu trese, toliko da more držati samokres. Po njem je, gotovo bo zadet.

Stari služaj blagruje gospoda grofa ter hoče strel izgovoriti.

„Le pusti, kakor je, stari; vem, da dobro meniš, pa drugače biti ne more,“ reče grof ter šepetne služaju nekaj besedi, ne da bi bil Nemec opazil.

„Tako tedaj, zdaj sem pa jaz na vrsti,“ se oglasi Gurkovski. „Ti stopi ven, vrata zapri, pa stori kakor poprej.“ Te besede so donele Nemcu kakor smrtna obsodba.

Zopet se vrata zapro, zopet se sliši prvi rokoplask, prvo znamenje. Gurkovski uže zdaj napne petelina. Ko bi bila zdaj v sobi kaka priča, slišala bi bila nekakšen škrip, kakor od škorenj, pa nekaj globokih vzdihov iz baronovih prsij. Zdaj se sliši drugo ploskanje. Ob enem se odpro vrata in okna, da je bila močno razsvetljena vsa soba.

Stanje je bilo ta hip vse drugačno. Grof je stal na svojem mestu, z roko opt na samokres, nasprotnik pa je čepel nerodno — pod mizo. Preden se je mogel še zravnati, stopi

grof k njemu, petelina polagoma odpustivši ter deje preprijazno:

„Oj, oj! I kaj pa delate tukaj? Le sem-kaj stopite izpod mize. Odrekam se strela.“ Mladi nemški baron zarudi ter molči.

„Ne menite se več za to stvar,“ nadaljuje grof, videč zmerom večjo zadrego nasprot-nikovo; „stvar bodi s tem dognana. Kajti, med nama rečeno, veste, moj gospod, jaz sem bil tudi pod mizo, živeti pa se tudi nisem na-veličal. To je razložek!“

Nemec debelo pogleda grofa. Večkrat si obriše oči. Na to deje ginen:

„Odpustite, gospod grof, vi ste poštenjak! Dali ste mi dober nauk. Ozdravil me bo za zmerom. Rotim se vam, da se ne bom več dvobojil. Hotel sem vas zadeti, pa sem za-sluzil, od vas zadet biti. Podajte mi roko, prosim, ako sem vreden.“

Brez obotavljanja sprejme grof Gurkovski ponujeno spravo. Od tega podmiznega trenutka sta gojila srčno prijateljstvo.

Kranjski deželni zbor.

I. seja dné 9. septembra t. l.

Deželni glavar grof Thurn naznanja dolgo vrsto deželnemu zboru došlih peticij, katere se izročé po njegovem predlogu raznim odsekom v rešitev. Poslanec Murnik predlaga, da se poročilo deželnega odbora za dobo od 1. avgusta 1883 do konca julija 1884 izroči v raznih delih odsekom v pretres in poročanje. Zdej bi bila imela priti poročila o volitvah novovoljenih poslancev na vrsto.

Poslanec g. Klun predlaga, da se ta poročila takoj rešijo. Poslanec g. Deschmann pa se temu protivi, naglašajoč, da se je treba strogo držati pravičnega reda, kateri določuje, da ima biti vsak predlog, predno se razpravlja, 48 ur prej v rokah poslancev. Deželni glavar tedaj preloži verifikacijo novo izvoljenih poslancev na dnevni red prihodnje seje.

Posameznim odsekom se izroči:

Poročilo deželnega odbora, s katerim se predlaga računski sklep deželne vino- in sadjerejske šole na Slapu za l. 1883; poročilo deželnega odbora, s katerim se predlaga računski sklep zaklada kranjske zemljiščne odveze za l. 1883; poročilo deželnega odbora, s katerim se predlaga proračun kranjskega zemljiščno-odveznega zaklada za l. 1885; poročilo deželnega odbora, s katerim se predlaga računski sklep za l. 1883; poročilo deželnega odbora, s katerim se predlaga računski sklep zaklada prisilne delalnice za l. 1883; poročilo deželnega odbora, s katerim se predlagajo računski sklepi kranjskih dobrodelnih zakladov za l. 1883; poročilo deželnega odbora, s katerim se predlaga normalno-šolskega zaklada računski sklep za l. 1883; poročilo deželnega odbora, s katerim se predlaga proračun kranjskega normalno-šolskega zaklada za l. 1885; poročilo deželnega odbora, s katerim se predlagajo proračuni za leto 1885. in računski sklepi za l. 1883. ustanovnih zakladov; poročilo deželnega odbora zaradi povečanja nekaterih plačil v prisilni delalnici; poročilo deželnega odbora, s katerim se predloži računski sklep kranjskega deželnega zaklada za leto 1883., potem glavni pregled gospodarjenja s premoženjem deželnega zaklada in njegovih podzakladov za l. 1883. se izročé finančnemu odseku; poročilo deželnega odbora glede uravnanja Save med Črnovčami, Št. Jakobom, Podgradom, Dolom in Lazami se izroči upravnemu odseku; poročilo deželnega odbora glede povišanja personalne priklade vodi vino- in sadjerejske šole na Slapu se izroči finančnemu odseku; poročilo deželnega odbora o lastni režiji v blaznici na Studenci se izroči posebnemu odseku; poročilo deželnega odbora, s katerim se predlaga statut sirotišnice za dečke *Collegium Marianum* Vincencijevega društva v Ljubljani, se izroči upravnemu odseku; poročilo deželnega odbora o premembi § 33. uradne instrukcije za kranjsko deželno blagajnico se izroči upravnemu odseku.

Potem se seja sklene ob 2. uri popoldné.

Alternativni načrt o usuševanju ljubljanskega močvirja.

Kakor znano, je c. kr. poljedelsko ministerstvo na podstavi v letu 1880. po komisiji zvedencev nastavljenega programa, razpisavši natečaj, izročilo civilnemu zemljemeru pl. Podhagskyju predpoizvedbe in izdelovanju načrta za usuševanje ljubljanskega močvirja.

Glavni nasvèt ekspertize je znižanje zdanjega najvišjega stanja vode za dva metra ali okolo jeden meter pod ničlo na cesarskem ljubljanskem vodomernem kolu, vsled česar bi gladina najvišje vode prišla blizu 0,5 metra pod površino ilnate plasti prostranih močvirnih ravnin.

Uvažujé, da je za Ljubljano v mestu z ozirom na posebne krajevne razmere obzidanih obrežij znižanje dná za 1,37 metra še dopuščeno in da dalnje znižanje Ljubljanice

ali povečanje uže itak močnega pada od 1:1000 brez poškodbe opravičenih interesov mesta ni možno, je pl. Podhagsky vzel kot podstavo, da bi se pri množini najvišje vode 1200 črevljev ali 378 kubičnih metrov, katera se je vzela v poštev pri slednjem izglobočenju struge in všteti dalnjih 25 odstotkih za nastalo pomnožitev, uvidevno vsled narastajočega razgozdovanja gorovnih porobkov v padavinskem okrožji ljubljanskega močvirja, torej pri vkupni vodni množini v okroglem številu 470 kubičnih metrov, v bodoče pri povodnji odtakalo 213 kubičnih metrov po Ljubljani v mestu in 258 kubičnih metrov v sekundi po Gruberjevem kanalu.

Vsled tega bi se moralo znižati tudi dno v obeh strugah, in sicer za Ljubljano za 1,37 metra, za Gruberjev kanal pa za blizu 3 metre, ker bi nobeden večak v tem razširjanju profila za blizu 3 metre s tem, da se odstranijo v letu 1868 postavljeni obrežni zidovi pri znani gibčnosti posipnih tal na najožjem mestu rovišča (profil 33) in zaradi nevarnosti, vsled tega nastopivše, priporočati ne mogel.

S tem pa bi se dno Gruberjevega kanala tako globoko postavilo, da bi pri manjši ali srednji vodi se odtekala vsa voda skozi kanal, torej bi se Ljubljana v mestu samem po polnem posušila, zaradi česar bi se moral Gruberjev kanal z zatvornično napravo tako napeti, da bi se zadostna množina vode zmerom skozi mesto odtakati morala.

Troški bi znašali: V I. stavbinski dóbi:

Naprava kunete od izliva Gruberjevega kanala v Ljubljano do Fužin	292 000 gld.
vse stavbe Gruberjevega kanala	412 000 "
	704 000 gld.

Potem potrebna uravnava Malega Grabna, Ižice, Borovniščiće, Švice, Coisovega Grabna in naprava zaprtja dolin na Ižki, odkup škodljivih mlinskih padov in preustrojba jezov

V II. stavbinski dóbi:	
Uravnava Ljubljanice od Malega Grabna do ustja Gruberjevega kanala	432 000 "
Eventualna dopolnitev, oziroma povišanje zaprtja dolin	35 000 "
	vkup 1 548 000 gld.

na kar bi se z vrednostjo del na postranskih dotokih s

155 200 "

pokazalo troškov vkupno 1 704 000 gld.

Ta načrt se je predložil c. kr. poljedelskemu ministerstvu, kateremu je c. kr. oddelek za gradnjo cesta in voda pri c. kr. ministerstvu za notranje zadeve, kateremu oddelku se je tak elaborat v presojo izročil, izrekel svoje mnenje tako, da se načrt načelno priporočati more; vendar bi priporočal, da se na naslednje premembe ozir jemlje:

Da bi se napravi zatvornice v Gruberjevem kanalu zaradi napeljave najmanjših voda skozi mesto, kolikor možno, izognilo, naj bi se skrbelo, da se večja množina vode skozi mesto odtaka, torej naj se rečno dno Ljubljanice v mestu bolj zniža, kakor je v Gruberjevem kanalu, na kar bi naprava na 65 400 gld. troškov preračunjene zajezne zatvornice po polnem odpala in bi na 292 000 gld. proračunjena kuneta ne bila potrebna.

V ta namen naj se pri začetku Gruberjevega kanala dno Ljubljanice za blizu 0,44 metra globočeje napravi, kakor je dno v kanalu; dalje bi bilo nasproti prvemu načrtu dno Ljubljanice še za 0,589 metrov globljeje postavljeno, torej bi z gori omenjenimi 1,37 metra vkup za 1,959 metra, nasproti bi v Gruberjevem kanalu dno za 1,255 metra višje ležalo, torej bi bilo mestu za 3 metre, kakor je predlagal Podhagsky, samo za 1,745

metra globokejeje napravljeno. Vsled tega bi se ob povodnji po strugi Ljubljanice v mestu 260 in skozi Gruberjev kanal 210 kubičnih metrov vode odtakalo.

Po teh odredbah bi po mnenji oddelka za gradnjo cest in voda v c. kr. ministerstvu za notranje zadeve trebalo postaviti tudi obrežni zidovje na obeh obrežjih v Ljubljani v dolgotnosti 437 metrov in to tem bolj, ker bi mogle škodo trpeti na tej progi ob Ljubljani stoječe hiše vsled znižanja reke in odstranitve prednjih tal, ne da bi se za to postavila trdna podpora nasproti.

Kar se tiče Gruberjevega kanala, bi trebalo razen mnogih del na taloudnih in obrežnih sklonitostih itd. tudi odnesti srednji mostni steber in preustrojiti Gruberjevega kanala most na tak način, kakor se je predlagalo v prvem načrtu.

O razvrstitvi del predlagal je uže večkrat omenjeni oddelek za gradnjo cest in voda, naj bi se najprej zniževalna dela v Ljubljani in s temi v zvezi stoječe gradnje pričele, potem naj bi zniževalna dela v Gruberjevem kanalu kakor tudi zaprtja dolin (I. stadij) na vrsto prišla in bi se stoprav po izvršitvi tega uravnava stranskih dotokov izvela.

(Dalje prihodnjic.)

Politični pregled.

Avstrijsko-ogerska država.

Včeraj sestali so se deželni zbori kranjski, česki, štajarski in šlezjski. V štajarskem deželnem zboru spominal se je cesarski namestnik baron Kübeck lanske šeststoletnice pripojenja Štajerske k državi Habsburžanov, častno omenjal odstopivšega deželnega glavarja Kaiserfelda ter potem predstavil novega deželnega glavarja grofa Wurmbanda in njegovega namestnika barona Goedel-Lannoya. Novi deželni glavar otvoril je potem zborovanje obečajoč, da bode vselej po polnem objektivno vršil svojo častno službo; prej da je bil pristaš stranke, sedaj da je nad strankami ter ne pozna ne prijateljev, ne protivnikov, nego samo zastopnike naroda. Deželni glavar zaključil je svoj govor z trikratnim „hoch!“ in „živio!“ presvitlemu cesarju. Ko se je še prečital cesarski odpis, izdan o priliki lanskega jubileja, zaključila se je sednica.

Česki deželni zbor otvoril je deželni maršal knez Lobkovic z českim in nemškim nagovorom ter trikratnim „slava!“ presvitlemu cesarju. Potem se je spominal pokojne cesarice Marije Ane, in zbor je svojo žalost protokolarčno izrazil.

Tudi šlezjski deželni zbor otvoril se je običajno svečanin načinom. Deželni predsednik mrs. de Bacquehem predstavil je novega deželnega glavarja grofa Kuenburga in njegovega namestnika dr. Demela. Vratislavski škof je bolan, zatorej se ne udeležuje zborovanja.

Kakor smo uže javili, stojé pri volitvah za hrvatski sabor chance opozicije prav slabo. Neodvisna narodna stranka je to uže uvidela, zatorej pravi v svojem proglasu, katerega objavlja v zadnji številki „Pozora“, da ta stranka ne bode postavljala kandidatov, ampak da prepušča volilec samim, da potrebu ukrenejo. — Proti Davidu Starčeviću kandidira v čabarskem volilnem okraji predstojnik oddela za nauk in bogočastje, Ivan Vončina.

Tuje dežele.

Italijanska kraljevska obitelj zapustila je predvčerajšnjem Benetke. Kralj napotil se je v Neapel, kjer kolera sedaj zahteva silno žrtve. Predvčerajšnjem umrlo je od 653 zbolelih oseb 310. Ko se je začela novica o kraljevem potovanju, priredilo je ljudstvo ovacijo kralju in njegovi obitelji. Vojvoda de Aosta spremlja kralja v Neapel.

Švicarski zvezni svet izdal je naredbo posameznim kantonom, ki pomenja boj proti anarhistom. V bodoče bode se tudi v Švici ostro pazilo na anarhistične rovarje. Ta na-

redba švicarskega zveznega sveta bode gotovo povsodi vzbudila zadovoljstvo izvzemši jedino apostole dinamita.

V Belgiji so sedaj demonstracije na dnevnem redu, katere pa navadno ne minejo brez krvavih glav. Zadnje nedeljo priredila je konservativna stranka demonstracijo, katere se je udeležilo okoli 80 000 oseb. Liberalna stranka motila je obhod; vsled tega prišlo je do tepeža, tako da so morali vojaki intervenirati. Mnogo oseb je ranjenih, 185 pa zaprtih.

V Parizu niso še prejeli novih vesti od admirala Courbeta z kitajskega bojišča. Courbet ima polno moč, da lahko po svoji volji postopa ter započne akcijo kedaj in kjer hoče. Misli se, da se bode boj pričel sedaj najprej na otoku Formozi.

Dopisi.

Iz Bezuljaka na Menišiji 7. septembra. (Izv. dopis.) Danes zjutraj ob 4. uri je zvonilo po navadi svit jutru, precej po zvonjenji, ob 4¹/₄ uri, je pa začelo plat zvona biti. Naenkrat nastala je po vasi svetloba in spoznali smo, da gori hišno poslopje Pavla Obreze. Da-si je bilo brezveterno, se je vendar ogenj brzo razširil na obe strani, na poslopja, katera so si skoro v dotiki in vsa s slamo krita.

Kakor povsod o taki priliki, tako godilo se je tudi pri nas; vsak je v strahu zmeden, da ne more niti najti obleke, potem pa vsak le svoje imenje odnaša in varuje.

Ker ni bilo precej pripravljenih dosti gasilcev in orodja, se je ogenj kaj lahko širil. Ko pa so vrli in zares junaški Begunjci prišli na pomoč ter jeli na vse moči delati, obvarovali so mnogo prav bližnjih poslopij požara, ljudi pa strašne revščine.

Pa v taki vasi kakor je Bezuljak, je kaj težko gasiti, kajti vode ni drugje kakor v vodnjakih, jedna živinska kapnica je skoro deset minut od vasi oddaljena; poslopja so skoro vsa skupej in vsa s slamo krita, samo dve hišni poslopji sta do zdaj z opeko kriti, in jednemu teh posestnikov je streha z opeko pokrita obvarovala vsa njegova druga poslopja in njegovega soseda poslopja.

Pogorelo je osmim posestnikom in vsem tem osmim hišna poslopja in hlevi, dvema pa po polnem vse, ker je zdaj uže sploh vse omlačeno, je tudi vsem vse žito in mnogo živinske krme ogenj uničil.

V ognju poginil je eden konj, dvoje telet, nekaj prašičev in do 20 koz in ovac.

Torej usmiljenja vredni nimajo zdaj strehe, ne obleke, živeža ni za se, ni za živino.

Kako se je ogenj zanetil, ni še nič znano. Zavarovani so bili vsi pogorelci, a le za majhne svote.

Z Dunaja, 8. sept. [Izv. dop.] (O tretjem glavnem shodu avstrijskih obrtnikov.) Znamenito za našo dobo je vsakako, da se povsod razodeva neka opozicija proti oni sili, katera dandanes še z neomejeno oblastjo gospoduje, velikemu kapitalu namreč. Neizogibna posledica sedanje gospodarske produkcije in njenega individualističnega temelja je, da se bogastvo nakopiči v blagajnicah nekaterih denarnih mogotcev, ogromna večina prebivalstva pa čedalje bolj zabrede v revščino in siromaštvo. Stan srednjih in malih obrtnikov, tako sila važen za državni blagor, ne more več tekmovali s tovarno.

Velika obrtnija se razvija na škodo malih obrtnikov ter jih potisne nazaj v delavski proletarijat. Dolgo časa so obrtniki z neko strahopetno apatijo se bili udali tej žalostni usodi; sedaj pa se je pričela živahna reakcija, in ta je obrodila na postavodajnem polju obrtno novo, v praktičnem življenju pa jako zanimivo gibanje med našimi malimi obrtniki.

Te dni zboruje v naši stolici tretji glavni shod avstrijskih obrtnikov. Dunajska občina mu je v posvetovanje odstopila ljudsko dvorano v novi mestni hiši, in župan sam, g. Uhl, je zbrane obrtnike pozdravil. Pri shodu je bilo navzočih precejšnje število

odličnih gostov, med njimi konservativni državni poslanec knez Liechtenstein, bivši poslanec dr. Kronawetter, znani „Vaterlandov“ sotrudnik, nacionalni ekonom baron Vogelsang, vodja dunajskih demokratov dr. Lueger in drugi. Trgovinsko ministrstvo je zastopal minist. tajnik dr. Hasenöhr, predsedoval je dunajski klepar Matthies, a poročevalec je bil državni poslanec Löblich. Zastopnikov obrtnih društev in z drug iz dežele bilo je mnogo, tudi Ljubljana je poslala svojega delegata, g. Kunc. Žal, da se ni po enakem načinu sploh postopalo. Zborovanja se je smel udeležiti vsak dunajsk obrtnik, ne oziraje se na to, če je zaupni mož kake zadrage ali zastopnik kacega obrtnega društva. Po našem subjektivnem mnenju bi imel občni zbor mnogo več veljave, da bi osnovalni odbor omejil njegovo udeležitev na poklicane zastopnike naše male obrtnije.

Takoj začetkom seje izvil je nek nam saj po polnem neumestnem predlog precej burno in dolgotrajno debato. Nek dunajsk urar Buschenhagen namreč, znan po svojih protizidovskih agitacijah, je zahteval, naj se iz dvorane izterajo poročevalci dunajskih listov, izimši staro „Presse“, „Vaterland“ in „Morgenpost“. Res je, da je baš dunajsko novinarstvo, na čelu mu stara grešnica „N. fr. Presse“, od nekdanj uže kolikor mogoče nasprotovala obrtnemu stanu; saj se nič drugega ne more pričakovati od podmitenih glasil borznih baronov! Ali pomisliti je vendar le treba, da jih je osnovalni odbor, ali njegov *spiritus rector*, levičar Löblich, preje bil povabil, poleg tega pa mora slehernemu biti jasno, da se s takim postopanjem nikakor ne zabranjujejo sovražni napadi na obrtni stan in njegove težnje, temveč le nov povod daje dotičnim malo izbirčnim protivnikom. Proti Buschenhagnovemu predlogu so se tedaj tudi oglasili mnogi zastopniki posameznih kronovin, med njimi tudi vaš ljubljanski g. Kunc, kateri je prav pametno bil govoril o tej priliki. A nič ni pomagalo! Dunajski obrtnik židovskega časnika trpeti ne more, — zakaj, nam ni treba na široko razkladati — in Buschenhagnov nasvet se je sprejel z ogromno večino. Sicer je to na vsak način važen simptom, da se mase na Dunaji počasi otrsajo svojih duševnih varuhov, spridene velike žurnalistike.

(Dalje prihodnjic.)

Razne vesti.

(Tramway v Sarajevu.) Iz Sarajeva se poroča listom: Konjska železnica pričela se je te dni graditi. Naredili bodo progo od kolodvora do ulice Ferhadia. 1. oktobra prepustila se bode promet.

(Nova suknja.) Po svojih moralnih pismih poznati nemški pisatelj Dusch šel je nekoč sprehat se od nog do glave v novo obleko oblečen. Na sprehatu pa je opazil, da ga mnogo oseb danes z nenavadno uljudnostjo in pazljivostjo pozdravlja. Nevoljno slekel je domov prišedši sukno, vrgel jo sredi sobe ter jezno kričal: „Kdo izmed naju je Dusch, jaz ali ti?“

(Največja žaga.) Največja z vodo gnana in električno razsvitljena žaga na vsem svetu je gotovo ona v ameriškem mestu Chipewawa-Falls, kajti ta žaga povprečno na dan sežaga 450 000 čevljev stavbenega lesa, 150 000 navadnih desk, 110 000 ploščic in 3000 kolov, vse pod jedno streho; pri tej žagi je nastavljenih 350 do 400 delavcev.

(Nevarno fotografiranje.) V Wheelingu v zapadni Virginiji pustila sta se fotografirati dva mladeniča, v rokah samokrese držeča. Vstopila sta se in namerila jeden na drugega. Samokresa pa sta bila naključno nabasana in jeden se sproži ter zadene mladeniča, da se je koj mrtev zgrudil. Fotografiralo se je po trenutnem načinu, in zgodilo se je, da fotografija predstavlja ravno trenutek, ko je krogla zadela mladeniča.

(Močno spanje.) Iz Rajbla se poroča ta komaj verjetna dogodba: Tukajšnji mizar delal je uže več nočij pridno v delavnici, privoščil je

svojim kostem malo počitka. Silno je moral biti revež uže truden. Oni dan hotel pa si je vendar jeden pot dobro odpočiti ter okrepcati slabotno svoje telo, namenil se je zgodno podati se k počitku; predno se vleže, pa še zadovolji sitnega mrmrača, želodec, nabaše ga prav krepko s kruhom in slanino. In spanje pravičnega zatisnilo mu je oči. Med spanjem pa so ga prišli obiskat nepriljubljeni hišni gostje — podgane. In kako so bile ljubeznive te živalice! Ponižno približale so se spečemu mizarju ter mu prav slastno trgale meso z žuljavih prstov. Mizar je trdno spal, kaj bi tudi motil podgane! Časih le, morda so bile uže presitne, je zmajal malo s prsti, kakor bi jim hotel popretiti, jih pokarati — naj malo bolj rahlo glojejo! Ko se je zjutraj zbudil, čutil je nekako bolečino na roki in opazil je v svoje gotovo ne malo začudenje, da so mu nočni gosti oglodali vse člene in kazalcu celó konec odnesli. S slanino namazano človeško meso ugaja podganam.

(Lep honorar.) Bivši predsednik Zjedinenih Držav, general Grant, šel je v novič med žurnaliste. Obljubil je za časopis „Century Magazine“ spisati 20 člankov o ameriškanski državljanski vojni. Za vsak članek dobi 1000 gld. honorara. — In pri nas Slovencih? . . .

(O nežnem spolu v Zulu-deželi) piše korespondent, ki je živel več let v onih krajih: Deklice so takrat še precej čedne, ako se prikažejo v svoji narodni noši. Ako pa svoje zgornje telo zakrivajo z obleko — z navadnimi umazanimi cunjami — tedaj niso ravno simpatične. Dve debeli, goli nogi molite izpod „obleke“; v taki opravi zaslužijo tamošnje krasotice vse bolj nego to ime. Lasje si namažejo z maščobo in okrom. Obraz in vrat pa si „olepšajo“, kakor morejo; videl sem dekleta, ki so imela po obrazu in po vratu vse polno starih pisemskih — mark prilepljenih; sam Bog zná, kje so jih nabrala! Druge nosijo rumene trakove, v kakeršne so zavite smodke, ali pa se ozaljšajo z raznimi drugimi odpadki.

(Pri „mednarodnem zboru o svetovnem jeziku“) v Friedrichshafenu na Bodenskem jezeru stavili so se naslednji predlogi: 1.) Izdela naj se spomenica ter določje vsem vladam; 2.) ustanovi naj se splošno društvo za svetovni jezik in razdeli naj se v odseke; 3.) ustanovi naj se list v svetovnem jeziku (nemški, angleški, francoski, ruski); 4.) ustanovi naj se akademija za svetovni jezik; 5.) izda naj se knjiga z zgledi in slovnica z zgledi; 6.) obdrži naj se v deželi navadni pravopis v mnogojezičnih spisih; 7.) izvede naj se nekaj poprav in sprememb v jeziku („volapük“). — O tem svetovnem jeziku „volapük“, kateri nas hoče postaviti zopet v predbabilonsko dobo, govorili bomo o priliki še obširneje.

Domače stvari.

(Umrli) je 8. t. m. v Spodnji Šiški c. kr. komornik grof Viljelm Wurmbbrand-Stuppach, 79 let star. Ranjki je bil soustanovitelj in dolgotletni predsednik kranjske katoliške družbe, katera ga je po njegovem odstopu pred več leti izbrala svojim častnim članom in mu izročila krasno izdelano zahvalno adresno. Lansko leto o priliki navzočnosti Nj. veličanstva cesarja v Kranjski vodil je grof Wurmbbrand deputacijo plemstva, katera se je cesarju v deželnem dvorci poklonila.

(Závod „Glasbene Matic“) prične svoj pouk v ponedeljek 15. t. m. Učilo se bode sviranje na klavir v 6 oddelkih; potem na godala z lokom: gosli, violo, violončel in kontrabas; nadalje petje v zboru in samospetu in naprednejše učence, počenshi s 3. letnikom, tudi v glasbeni teoriji. Šolnina, 1 gold. na mesec, se plačuje naprej. — Novi gojenci vsprejemajo se v 12. in 13. dan septembra od 11. do 12. in od 2. do 3. ure v prostorih glasbenega závoda, na Bregu hišna št. 16., I. nadstropje. V nedeljo ob 11. uri pred poludnem se zberó vsi glasbeni gojenci v čitalniški dvorani in ondukaj naj se oglasijo tudi lanski. — Odbor „Glasbene Matic“.

(Ukradel) je zadnje soboto deklí Ani Terpoti na sv. Jakoba trgu št. 11. iz nje odprtega stanovanja neznan tat dva para zlatih uhanov, jeden par srebrnih uhanov in širok zlat prstan, kinčan s podobo ograje, vse vredno nad 16 gld.

— (Mesečni živinski somenj) včeraj je bil prilično dobro obiskan. Po izkazu mestnega užitninskega urada prignalo se je 895 volov, krav, telet in konj. Pitana živina se je zelo pogrešala, vender so kupci iz Koroške, sosebno pa iz Gorice, Reke, Trsta in Pulja precej pokupili. Tudi kmetovalci so med seboj jako živo z govejo živino kupčevali in cene so bile jako visoke. Konj je bilo nad 200, tudi precej lepih in Lahii so jih precejšnje število nakupili in dobro plačali.

— (Tatu za sačili.) V franciškanski cerkvi poskusil je krojač Jože Sandrigo iz Akvileje neki ženski iz žepa vkrasti mošnjiček z denarji. A ženska je tatu vjela za roko in mu iztrgala mošnjiček. Tatu, kateri je takoj po ponesrečeni operaciji zbežal iz cerkve, zasledovala sta dva delavca do „Zvezde“, tam pa ga pokazala policiji, katera ga je prišla in izročila sodniji.

— (Duhovske spremembe v lavantinski škofiji.) Čč. gg. Vinko Čepin, J. Bohanec in Andr. Podhostnik ostanejo na svojih mestih, namreč v Gorenjem gradu, v Cerkovnicah in pri sv. Jurji na južni železnici; čč. gg. Jož. Kranjec gre za kaplana k sv. Rupertu nad Laškim, Gregor Resečnik k sv. Lovrencu na Bizeljskem, Martin Gaberc k sv. Magdalen v Mariboru, Matija Stoklas v Mahrenberg, R. Raktelj v Kamenico, Vinko Kolar v Leskovec. Č. g. Jožef Ulčnik je postal kurat pri sv. Martinu na Dreti. — Farni izpit so dostali čč. gg.: Jožef Črno, Jožef Žičkar, Martin Napast, R. Šuta, Jak. Caf, Jožef Sinko in Fran Nachtigall.

— („Narodna šola“) ima danes zvečer ob 6. uri občni zbor v prostorih „Slovenskega učiteljskega društva“ na sv. Jakoba trgu hišna številka 10. po naslednjem vzporedju: 1.) Ogovor prvomestnikov; 2.) poročilo o odborovem delovanju v XII. društvenem letu; 3.) pokladanje društvene računa in imenovanje pregledovalcev računov; 4.) volitev 9 odbornikov (funkcionarje voli odbor sam); 5.) nasveti. — Temu društvu odborniki za leto 1883/84 so bili: 1.) Stegnar Feliks, prvomestnik; 2.) Praprotnik Andrej, podpredsednik; 3.) Močnik Matej, blagajnik in tajnik; 4.) Borštnik Ivan; 5.) Govekar Fran; 6.) Podkrajšek Henrik; 7.) Praprotnik Fran; 8.) Tomšič Ivan; 9.) Žumer Andrej. — Iz sklepa računa tega društva posnemljemo: Dohodkov imelo je društvo od dne 1. septembra 1883 do 1. septembra 1884. l. 770 gl. 87 kr., stroškov 693 gl. 45 kr. Pri sklepu računa ima torej društvo poleg ostalega blaga denarnega premoženja 293 gl. 92 kr. Društvu temu je namen podpirati ljudske šole in učitelje. To je gotovo preblag namen, in opezarjati moramo pravno občinstvo na to društvo ter je najtopleje priporočati, saj je pač vsakemu predobro znano, kaj koristi dobro učiteljstvo.

— (Občinske volitve.) Pri občinski volitvi novega občinskega zastopa za občino Št. Rupert, okraj krški, bil je županom izvoljen gosp. Anton Zajec iz Bistrice, občinskimi svetovalci pa gg. Ferdinand Dolár, dr. Ivan Skedl, Fran Strkar, Fran Župančič, Ivan Denari, Fran Majcen, Fran Štrukelj in Fran Zidar. To je uže tretji pot, da si je ta občina izbrala županom g. Antona Zajca ter mu tako izkazala svoje popolno zaupanje. Čestitamo! — Pri občinski volitvi novega občinskega zastopa občine Črni Potok (okraj kočevski) bil je županom izvoljen Ivan Majhen, občinskima svetovalcema pa Jurij Temele in Ivan Eisenzopf.

— (Gunduličev spomenik.) V Dubrovniku sestavil se je odbor, kateri namerava postaviti slavnemu pesniku Gunduliču spomenik. V letu 1888. preteklo bode 300 let, odkar se je narodil slavnj pesnik, in v to dobo hoté mu postaviti dostojen spomenik. Odbor obrača se s proglasom na vse slovanske rodoljube, da bi pomogli denarstveno pri tem podjetji: „Ispunjujuči to radosno, mi se obračamo svijem Slavljaniima, te ih bracki pozivljemo, da se s nama združuje eda bi lakše ispunili tu svetu dužnost prama ovome velikanu naše književnosti. Nadamo se, da ce se svi našem pozivu ozvati, jer mi nijesmo no mali ogranak velikog slavljanskog naroda, kome svi pripadamo, jer je naša slava i njihova slava.“ Prinosi za spomenik naj se pošiljajo g. Niku B. vit. Boškoviću v Dubrovniku.

Telegrami „Ljubljanskemu Listu.“

Dunaj, 10. septembra. „Wiener Zeitung“ objavlja cesarski patent, s katerim se gališki deželni zbor sklicuje v 12. dan t. m.

Napolj, 10. septembra. Kralj obiskal je včeraj najvažnejše bôlnice, kjer so bolniki za kolero; hodil je od postelje do postelje, celó k umirajočim, ter jih tolažil. Zapovedal je, naj se gleda na to, da se hrana ne podraži. Kraljev obisk napravil je globok utis. Redarstvenik izmed kraljeve straže je obolel za kolero. Zdravnikov primanjkuje. Govori se, da je od včeraj o polunoči čez 800 oseb za kolero obolelo.

Dunaj, 9. septembra. Deželni zbor česki, štajerski in šlezki so se danes slovesno otvorili.

Solnograd, 9. septembra. Veleposestniki volili so konservativno.

Lvov, 9. septembra. Deželni zbor izrekel je jednoglasno Nj. veličanstvu cesarju najiskrenejšo zahvalo za prevzvišene dokaze očetovske skrbi in visokodušne darove poplavljenjem.

Pariz, 9. septembra. „National“ poroča, da se bode oficijelno napovedala Kitajski vojska. — Zbornice se kmalu sklicujejo.

Rim, 9. septembra. Včeraj je v Napolji 653 oseb obolelo in 310 umrlo za kolero. Kralj obiskuje v spremstvu princa Amadeja in ministrov Depretisa in Mancinija bôlnice.

Telegrafično borzno poročilo

z dné 10. septembra.

	gld.
Jednotni drž. dolg v bankovcih	80.75
„ „ „ srebri	81.50
Zlata renta	105.10
5% avstr. renta	95.85
Delnice narodne banke	847.—
Kreditne delnice	297.20
London 10 lir sterling	121.60
20 frankovec	9.66
Cekini c. kr.	5.75
100 drž. mark	59.55

Tujci.

Dnó 8. septembra.

Pri **Maliči**: Knez Wrede iz Trsta. — Wohl, Neumann, trgovec, z Dunaja. — Baritz, zasebnik, in Kechl, knjigovodja s soprogo, iz Pulja. — Pfeifer iz Krškega. — Belten, zasebnik, iz Sevnice. — Vitez Schneid, graščak, iz Kamnika.

Pri **Slonu**: Vitez Baldini, zasebnik, iz Trsta. — Radovič, zasebnik, iz Lužice. — Pajrana, zasebnik, iz Verone. — Milanovič, trgovec, in Szeleno, trgovec, iz Milanove. — Grof Varmo, posestnik s soprogo, in dr. Gregorič, zdravnik, iz Doba.

Pri **Tavčarji**: Pollmann, uradnik, z Dunaja. — Samitz, zasebnica, iz Trsta. — Valsasini, zasebnik, iz Monce.

Pri **Bavarskem dvoru**: Mayerhofer, posestnik, iz Feldkirchna. — Squarz, posestnik, iz Krške Vasi. — Schwarzl, posestnik, iz Podpečí. — Hirsch, med. dr. s soprogo, z Dunaja.

Pri **Južnem kolodvoru**: Mortenthaler, rač. svétnik s sinom, iz Döblinga. — Schwarz, zasebnik, iz Gradca. — Gruden, zasebnik, iz Kečkemetá.

Pri **Avstr. carji**: Klemenž, Kramar, posestnika, iz Krškega.

Umrli so:

Dnó 8. septembra. Helena Avbel, bivša kuharica, 67 l. Kravja Dolina št. 11, oslabljenje.

Meteorološko poročilo.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura	Vetrovi	Nebo	Mokrina v mm
8. sept.	7. zjutraj	737.24	+12.4	vzh. sl.	obl.	2.40 dež
	2. pop.	737.86	+18.6	vzh. sl.	d. js.	
	9. zvečer	739.24	+12.4	bzv.	d. js.	
9. sept.	7. zjutraj	739.26	+10.6	bzv.	megla	3.60 dež
	2. pop.	738.64	+15.6	svzh. sl.	obl.	
	9. zvečer	739.56	+12.8	svzh. sl.	obl.	

V zalogi naši so izišle in je móči dobiti v naši knjigoprodajalnici naslednje knjige: Seneković Andrej, c. kr. profesor v Ljubljani, **Fizika** za nižje razrede srednjih šol. V berilo vtisnjenih je 200 slik.

Knjiga, o kojoj se je kritika jednoglasno najpovoljnejše izrazila, priporočena je tudi za samouk in velja v platno vezana 2 gl.

Latinsko-slovenski Slovník, izdelan po latinskem J. A. Rožeka, 28 pol, 8°. Mehko vezan stane 2 gl. 50 kr.

Lapajne Ivan, Prvi pouk. Navod za poučevanje na najnižji stopinji narodne šole. Cena 60 kr.

Habsburžani v deželi Kranjski. Slavnosten spis ob godovanju šeststoletnice od združitve kranjske zemlje z Avstrijo. Na svetlo dal kranjski deželni odbor. Spisal August Dimitz, poslovenil F. Cimperman. Cena mehko vezane knjige je 4 gl.

Schön-Anka, gorenjska povedka, spisal Alfred pl. Zett. Elegantno opremljena. Cena mehko vezani knjižici je 1 gl. 20 kr.

Knjige za mladino:

Pepelka, Snegulčica, Trnjeva rožica. Tri krasne pravljice v zabavo in pouk ljubej mladini. V četverki z mnogimi barv. podobami, vsaka po 50 kr. Pravljice o: **Pepelki, Rudeči kapiči in Obutem mačku**. Tri knjižice v osmerki s mnogimi barv. podobami; cena vsaki knjižici je 25 kr. — Dalje **O deželi lenuhov, Snegulčici, Pritlikovcu** (Palčku) in **Robinzonu** po 15 kr.

Ig. v. Kleinmayr & Fed. Bamberg.

Zaloga zemljevidov

c. kr. generalnega štaba.

Mera 1:75000.

Listi so po 50 kr., zloženi za žep, pri-lepljeni na platno po 80 kr.

Ig. v. Kleinmayr & Fed. Bamberg-ova

knjigarna v Ljubljani.

Vsled mnogostranske želje ostane menažerija tú še 8 dni. Torek, dné 16. septembra, nepreklično zadnja predstava.

V Lattermannovem drevoredu.

Največja menažerija na celem svetu.

Lastnik F. Kleeberg.

Otvorjeno od 9. ure dopoludné do 9. ure zvečer.

Prvikrat v Ljubljani: 1 povodnji konj, 1 nosoróg, 1 tapir, 2 slona, 15 levov, 5 prekrasnih tigrov, 2 črna pantra, rjavi in črni medvedje, pegasti pantri, leopardi, jaguari, bela lama, 30 redkih opic, 4 kače, krokodili i. t. d. — Vsak dan dve glavni predstavi: ob štirih popoldnih in ob sedmih zvečer s čudovitim slonom „Jombo“, s 2 prekrasnima tigroma, 6 levi, hijenami, medvedi, volkovi, producirala se bodeta krotiteljica zverin gospodč. **Ema Kleeberg** in slavnoznani krotilec zverjadi g. **K. Grail**. Vsakrat je med produciranjem glavno krmjenje grabežljivih zverin.

Ustoppnina: I. prostor 70 kr.; II. prostor 40 kr.; III. prostor 20 kr. (86) 8
Zdravi konji za klanje se kupujejo, da se krmijo z njimi grabežljive zverine.